

Høringsuttalelse i anledning forslag til lovendring åvl. 2011

I det nye forslaget til åndsverkslov åpnes det for at rettighetshaverne selv skal kunne registrere IP-adresser uten å søke konsesjon. Det foreslås videre at nettstedet som tilgjengeliggjør innhold i strid med opphavsretten skal kunne blokkeres hos nett-tilbyderne.

Jeg analyserte endringen av åndsverksloven i 2004 i hovedoppgaven min (ISBN 82-7226-091-3), En av de viktigste diskusjonene her var om tekniske løsninger (Digital Rights Management) skulle beskyttes i åndsverksloven, på lik linje med åndsverket. Dette synet ble forsvart av lobbyorganisasjonene til mediebransjen, gjennom henvisninger til oppdragelse: Fildelerne var tenåringsforbrytere, som kunne korrigeres ved hjelp strengere straffer og strengere lovgivning.

Den gangen argumenterte en mer eller mindre samlet data- og mediebransje i mot endringene. NRK, IKT-Norge, Nærings- og handelsdepartementet utgjorde deler av en brokete allianse som alle argumenterte prinsipielt imot endringen, gjennom å referere til innovasjon og kulturelle idealer.

Endringen ble likevel implementert, men er meg bekjent aldri brukt i noe form for straffesak. Fildelingen har økt i omfang siden den gang. Mye arbeid, større kompleksitet i lovteksten, til ingen praktisk nytte.

I dette nye forslaget har rettighetshavere endret retorikken sin - nå er det bare storfiskene som skal straffeforfølges. Den 19. mai på P2 uttalte Torgeir Waterhouse fra IKT-Norge og representanten fra Simonsen (på vegne av rettighetshaverne) at endringen var en smidig og balansert versjon av lovverket som andre land hadde utprøvd ut i flere år.

Som sosiolog er jeg skeptisk til hvor smidig dette lovforslaget egentlig er. Det finnes fremdeles ikke en god oversikt over hvor mye piratkopiering i praksis koster rettighetshavere. Jeg konstanterer imidlertid at Norge utviklet mange nye, og gode artister i årene 2005-2010 (stikk i strid med budskapet i for eksempel piracy kills music-kampanjen). Dette var i en periode hvor fildeling antakelig økte i omfang.

Ofte nevnes Max Manus-saken som eksempel på en sak hvor det burde vært enklere å straffeforfølge fildeleren. Max Manus gikk imidlertid ikke med underskudd - og det er viktig å huske at det er en direkte korrelasjon mellom popularitet på kinoene og popularitet på fildelingsnettverkene. Produsenten av Max Manus lider ikke noe nød. Forskning viser at folk gjerne betaler for å laste ned film, hvis enkle tjenester finnes og kvaliteten er god nok.

Internett har endret alle sfærene i livene våre, også den private. Dette lovforslaget gjør det mulig for kommersielle aktører å overvåke og sanksjonere det folk foretar seg hjemme i sine egne stuer. (Hvis man ikke er smart nok til å beskytte seg med VPN-tunneler, IP-filtre og proxyer da.)

Jeg har ikke endret standpunkt i forhold til det jeg skrev i BT for to år siden[2]: La oss hellervente litt og se før vi endrer loven, i hvert fall før vi skjerper den ytterligere. De store kommersielle medieaktørene har nok makt over livene våre.

[1] <http://jafro.org/arkiv/2009/06/11/lenkesamling-debatt-om-legalisering-av-fildeling>

[2] <http://jafro.org/arkiv/2009/05/28/musikkproduksjonen-er-ikke-truet>